

Starodobna ladja na barji ljubljanskem. Dne 14. listopada je v bralni sobi ljubljanskega muzeja g. kustos prof. *Alfonz Müllner* predaval o prezanimivi ladji, katero so odkrili na posestvu g. dr. Jožefa Koslerja v barji ljubljanskem. Gospod kustos je o predavanji svojem priobčil v uradnem listu obširnejši članek, o katerem podajamo bralcem „Ljubljanskega Zvona“ nastopni posnetek:

Précej pod površino je najmlajša plast trébež, pod njo stara šóta, potem rjava ilovica z rastlinskimi ostanki, rjavo blato in končno modrikasta ilovica s konhilijami, polžkarica, ki je bila dnò starodavnemu jezeru. Ondu, kjer so odkrili ladjo, debela je prvouvedena plast (trébež) 25 cm, šóta 45 cm in rjavo blato 30 cm; kakó nizko seza polžkarica, tega ni móči določiti. Ker so kóli prazgodovinskih stavb zabiti v polžkarico, tedaj so rečene stavbe starejše od šóte; rimska cesta od Babue gorice do Iga pa drži po vrhu šóte, torej mora biti iz poznejše dóbe od šóte. Ali prav to je dokaz, da je bila „rimska cesta“ zgrajena že za Rimljanov; vrhu tega izpričuje njé nizka léža, kakó dobro obdelano je bilo barjè v tedanjih časih. Razločevati bi bilo torej štiri dóbe barjè ljubljanskega: srednjeveško dóbo od leta 500 po Kr. do okolo leta 1700.; rimsko dóbo od leta 50. po Kr. do okolo leta 500. po Kr.; predrimsko dóbo in napósled jezersko dóbo s stavbami na koléh.

Odkrita ladja seza s koncema svojema še v šóta, napolnjena je z rjavim blatom, leži pa na polžkarici. Krmilo je obrnjeno proti vzhodu, sprednji konec gleda proti zapadu. Zložena je ladja od kakih 42 vzporednih lesenih tramov, razdaljenih po kakih 60 cm; dolgi so trami po sredi 4.5 m, ob krajéh 2 m. Na te préčnike so pribite deske, dolge do 12 m, široke 30—35 cm in debele do 4 cm. Posamične dele spajajo drenovi cveki, vender so zabiti tudi železni žebli. Ladji meri površina kakih 100 m², utegnila pa je nositi do 1000 g.

Iz marsičesa, zlasti iz ploske zgradbe, nizkih obójnih desák, prostih préčnikov, sklepa g. Müllner, da je bila odkrita ladja tovorna ladja in da se je potopila v nekdanje jezero, predno se je začelo močviriti. Velikost in tehniška konstrukcija kaže poleg železnih žebjev, da so jo morali zgraditi tesarji, izobraženejši od nekdanjih naselnikov na barji. Ali kje je bilo takovo ljudstvo? Situla, najdena na Vačah, šlémi z etruskimi napisi iz Slovenskih goric štajerskih, razno orodje in starodobni nakit v grobovih naših, vse to kaže, da so morali Etruski dókaj pridno zahajati v deželo kranjsko, kjer so skoro zasledili bogate zaloge železa, katerega v Italiji ni bilo dovolj za njih obrtne in trgovinske namene. Iz Strabonovih spisov dokazuje g. Müllner, da je nekdanj prihajalo blagó iz Ogleja preko Hrušice na Vrhniko in odtod po plovni reki (denašnji Ljubljanici) po Savi v Sisek in dalje k Panoncem. Torej je že pred Kristom tekla Ljubljanica med Vrhniko in Savo; o jezeru ne vé Strabo ničesar. To se popolnoma ujema s tem, da je rimska cesta z Emone (Iga) v Akvilino (Ljubljano) zgrajena vrhu šóte. Toda odkrita ladja leži pod šóta, na dnù jezera, torej je morala pluti po jezeru davno pred Strabonom. Koliko časa se je močvirilo jezero in tvorila šóta, tega res ni móči dognati, vender kažó nekatera znamenja, da je med letom 1200. pred Kr. in? letom pred Kr. še jezero pluskalo po našem barji. Verjetno je, da so z našimi kraji prosto občevali Etruski v dóbi od leta 900. do leta 400. pred Kr., in prav tej dóbi pripada odkrita ladja, ki ni bila nič drugega, nego občilo po tedanjem jezeru med Vrhniko in Ljubljano.

Gospod Müllner završuje zanimivo svojo razpravo z nastopnimi črticami o našem barji: 1. Jezero s stavbami na koléh pri Igu; 2. okolo leta 1000. pred Kr. pridejo izobraženi národje iz juga in jugovzhoda z bronom in železom; tedanji prebivalci na koléh ostavljajo jezerske vasi; tujci tržijo od juga in jugovzhoda proti vzhodu in severovzhodu — po jezeru jadrajo velike ladje tovornice; 3. okolo leta 400. pred Kr. pri

drevé Keltje ali Galci v ravnino padsko in naše planine ter preženó stare Italike; jezero naše se začne močviriti, ali, pa se močviri dalje; šóta nastaja; 4. Rimljanje pridejo v deželo in gradé ceste čez barjè; 5. Rimljanje odidejo, barjè se znova močviri do leta 1700. po Kr.; 6. za Marije Terezije se zopet prične osuševanje; nove ceste nastanejo preko barjã; močvirne rastline izumró; rimske ceste se prikažejo malone do površine. —

Iz muzejskega društva. Dne 27. listopada je g. prof. *V. Voss* v bralni sobi muzejskega društva predaval o znamenitem delu dr. Kinkerlina, tičočem se terciarnih tvorov gorenjske in dolenske naše strani — zlasti o okameneli korali s Polšice pri Podnartu. Potem je govoril o zloženem očesi žuželk in razkazoval povečano podobo na očesni mrežici kresnice (*lampyrus noctiluca*), končno pa razpravljal o dveh novih glivah (*puccinia carniolica* in *sphaerella Deschmannii*), kateri je zasledil v okolici bleški. Obilim poslušalcem je dobro ugajalo učenega g. profesorja zanimivo predavanje.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaji je imelo v minulem meseci letni svoj občni zbor. Predsednik g. *Navratil* je omenjal mimo družega, da šteje društvo za ustanovnika svoja dva knezoškofa; sam presvetli cesar mu je blagoizvolil pokloniti bogato darilo. Iz poročila tajnikovega je razvidno, da je bilo leta 1890. rednih društvenikov 55, podpiranih pa je bilo 42 dijakov v 97 slučajih. — Poročilo blagajnikovo kaže, da je leta 1890. došlo ustanovnine 360 gld., torej znaša z ustanovnino, izkazano v poročilu z leta 1889. v znesku 1440 gld. 30 kr., dosedanja ustanovna glavnica 1900 gld. 30 kr. Drugih dohodkov je bilo 866 gld. 30 kr., troškov pa 731 gld. 94 kr. Z lani ostalim imenjem, to je 1060 gld. 62 kr., potem z letošnjimi skupnimi dohodki 1220 gld. 30 kr., znašajo dosedanja aktiva skupaj 2880 gld. 02 kr. ter ostane po odbitku podpor in troškov v znesku 731 gld. 94 kr. še 2154 gld. 98 kr., v kateri vsoti pa ni še glavničnih obrestij od začetka 1890. leta, katere se bodo zaračunjale šele koncem leta. — Ko je še v imeni presojevalcev prof. Svaršnik poročal, da so bile knjige, zapiski in blagajnica v najlepšem redu, vršila se je volitev novega odbora, ki se je v prihodnji seji sestavil takó: Predsednik Ivan Navratil, podpredsednika dr. Fr. Simonič in dr. M. Ploj, blagajnik dr. Fr. Sedej, njega namestnik J. Pukl, tajnik J. Jereb, namestnik dr. Karol Štrekelj, odborniki dr. M. Murko, dr. A. Homan, Iv. Luzar; namestniki dr. Lachenberger, Fr. Oblak, Jožef Premru; presojevalci Vlad. pl. Globočnik, Anton Svaršnik, Peter Hlačar, njih namestniki Žiga Sežun, Fr. Tomšič, Fr. Sušnik. — Ta imena so nam porok, da bode prekorošno podporno društvo za slovenske visokošolce i nadalje vestno izvrševalo plemenito nalogo svojo; zajedno pa smo prepričani, da národ slovenski ne bode pozabljal mladine svoje, nego z bogatimi doneski podpiral odbor, čegar delovanje rodi in bode i nadalje rodilo národu našem koristí, o katerih ni treba govoriti nadrobneje.

Dr. Emil Holub je dne 4. grudna v deželni redutni dvorani ljubljanski predaval o južnoafriških plemenih, med katerimi je bival dôkaj let. Prihodnje leto namerja v dunajski rotundi razstaviti vse zbirke, katere je pripeljal s potovanja afriškega; potrebno vsoto, okolo gld. 120.000, hoče polagoma nabrati po predavanjih. — To vest zabeležujemo zlasti zategadelj, ker bode dr. Holub po razstavi podaril svoje zbirke muzejem, šolam in poleg teh mestom, kjer predava; torej dobode tudi mesto ljubljansko, oziroma deželni naš muzej nekaj iz dragocenih zbirk slovečega potovalca.

Osebné novice. Sotrudniku našem, prof. *Antonu Bezeníku* v Plovdivu, podelil je francoski minister národne prosvete zlato palmo častnika francoske akademije v priznanje uspešnega delovanja njegovega na mednárodnem kongresu v Parizu, kakor tudi književnih zaslug njegovih. To odlikovanje je jako častno, ker prejema red zlate palme le malokdaj učenjaki francoski in le izjemoma učenjaki inozemski.